

Vergaderjaar 2010–2011

32 500 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2011

Nr. 88

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 maart 2011

Mede namens mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, doe ik uw Kamer een evaluatie van de afgelopen jaarwisseling toekomen. In deze brief treft u, naast een algemeen beeld, een cijfermatig overzicht aan van het verloop van de jaarwisseling. Het landelijke beeld van de incidenten die tijdens de jaarwisseling 2010–2011 hebben plaatsgevonden heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie u reeds bij brief van 6 januari 2011 (TK 2010–2011, 32 500 VI, nr. 76) aangeboden. Tevens ga ik in op de gepleegde inzet en activiteiten voor en tijdens de jaarwisseling, de cijfers in het kader van een veilige publieke taak, het toepassen van (super)snelrecht, de toepassing van de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast en de (handhaving)inspanningen wat betreft (illegaal) vuurwerk en de gevolgen van vuurwerk. Ten slotte volgt een korte vooruitblik op de komende jaarwisseling.

1. Algemeen beeld

De afgelopen jaarwisseling is, mede dankzij de inzet van medewerkers van de politie, gemeente, ambulancediensten, brandweer en andere diensten, beheersbaar verlopen. Het aantal meldingen en incidenten is echter nog steeds onacceptabel hoog. Er moet nog hard gewerkt worden om van de jaarwisseling een feest voor iedereen te maken.

1.1 Informatievoorziening en inzet

Uit de door het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) verzamelde informatie, die gebundeld is in een rapportage van de Dienst IPOL, komt het algemene sfeerbeeld naar voren dat de jaarwisseling iets rustiger is verlopen dan voorgaande jaren. In paragraaf 2 is een cijfermatig overzicht en toelichting daarop opgenomen. Het totale aantal geregistreerde incidenten is ten opzichte van vorig jaar afgenomen. Ook is het aantal

geregistreerde incidenten van geweld tegen werknemers met een publieke taak ten opzichte van vorig jaar afgenomen (van 303 naar 173). Door de gerichte aanpak is het aantal aanhoudingen op grond van geweld tegen werknemers met een publieke taak toegenomen (van 109 naar 177). Dankzij de grote inzet van gemeenten, politie, brandweer en andere diensten is de jaarwisseling beheersbaar gebleven.

Politie-inzet

De politie-inzet van de korpsen is dit jaar voor het eerst door het LOCC in beeld gebracht. Het betreft hier de inzet in de periode van 31 december 15.00 uur tot 1 januari 07.00 uur. In deze periode van 16 uur worden regulier twee (8-uurs) diensten gedraaid. Sommige korpsen maken in deze tijdsperiode gebruik van een extra «overlapdienst» om de belasting rond de jaarwisseling te kunnen opvangen. De inzet van de korpsen varieert sterk. De gemiddelde inzet van de korpsen bedraagt ruim 21%. Haaglanden kent daarbij de hoogste inzet met bijna 42% van haar korpssterkte en Twente, kent de laagste inzet met ruim 9% van de korpssterkte.

Dit gegeven is dit jaar voor het eerst gevraagd, zodat sprake is van een nulmeting. Vanaf volgend jaar kunnen de cijfers naast elkaar worden gezet en worden vergeleken.

1.2 Gepleegde inzet en activiteiten

Hieronder volgen de belangrijkste activiteiten, initiatieven en acties die zijn ingezet ter voorbereiding op de jaarwisseling:

- In september is een brief met aandachtspunten voor de voorbereiding op de jaarwisseling aan alle betrokken partijen gezonden (korpsbeheerders, burgemeesters, korpschefs, koepelorganisaties etc.). Deze aandachtspunten betroffen, de cruciale regierol van het lokaal bestuur voor het slagen van de multidisciplinaire aanpak van de jaarwisseling, de inzet van (super)snelrecht tijdens de jaarwisseling en het belang van goede informatievoorziening richting mijn ministerie over het verloop van de jaarwisseling.
- Net als in de jaren 2008 en 2009 is door mijn voormalig ambtgenote van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2010 gedurende het jaar een multidisciplinaire aanpak van de jaarwisseling door gemeenten en regio's gestimuleerd door informatievoorziening, workshops, etc. Gemeenten en regio's hebben deze aanpak goed overgenomen.
- Net als in 2008 en 2009 is er in de aanloop naar de afgelopen jaarwisseling een landelijke campagne tegen agressie en geweld gestart. In de campagne werd een beroep gedaan op iedereen die getuige is van agressie en geweld tijdens de jaarwisseling. Ook werden tips aangedragen hoe men in zo een situatie kan handelen.
- Ook is er weer een voorlichtingscampagne geweest om vuurwerkgebruikers en omstanders te waarschuwen voor de gevaren van het afsteken van vuurwerk, alsmede een campagne om te stimuleren dat het vuurwerkafval snel wordt opgeruimd.
- Aan vijf regio's is bijstand geleverd door Defensie. Voor vier regio's betrof dit middelen en personeel (totaal 145) van de Koninklijke Marechaussee (KMAR). Daarnaast is in Brabant Midden-West een onbemand verkenningsvliegtuigje (RAVEN) met bedieningspersoneel (vijf) ingezet.
- Naast bijstandsverlening door Defensie heeft ook het KLPD de regiokorpsen, evenals de afgelopen twee jaar, ondersteund met expertises en specialismen van het KLPD. In de periode van 31 december 15.00 uur tot 1 januari 07.00 uur heeft het KLPD 435 mensen ingezet. De helft daarvan is ingezet als ondersteuning bij de regiopolitiekorpsen: als Hulpofficier van Justitie, verhoorder of extra mankracht. Verder is vanuit de Dienst Verkeerspolitie ingezet op landelijke dekking

van het hoofdwegennet en in overleg met regio's onderliggende wegen. De Dienst Verkeerspolitie is tijdens oudejaarsnacht ingezet ter afhandeling van incidenten op hoofd- en onderliggend wegennet. Dit ter ontlasting van de regionale korpsen, zodat zij zich konden richten op problematiek binnen de bebouwde kom.

- Ook dit jaar zijn door politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Rechtspraak in alle arrondissementen voorbereidingen getroffen voor de toepassing van snelrecht en supersnelrecht.
- Het aantal telefoontjes bij de 112-centrale was in het eerste uur na de jaarwisseling hoog. In de piek kwamen in een kwartier 1009 telefoontjes binnen op de 112-centrale, wat een record is qua aantal meldingen. Alle meldingen konden goed worden doorgezet naar de meldkamers in het land.
- De operationeel beheerder van C2000 beschikt over zes mobiele opstelpunten (MOP's). Hiervan zijn tijdens de jaarwisseling vijf ingezet op locaties waar mogelijk onvoldoende dekking was, maar waar wel feestelijkheden waren gepland. De MOP's zijn toebedeeld aan Tilburg, Veldhoven, Beesd, Rotterdam Zuidland en Pijnacker. C2000 heeft naar behoren gefunctioneerd.
- Met betrekking tot het vuurwerk heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu toegezien op de kwaliteit van het aangeboden consumenten-vuurwerk en het opsporen van illegaal vuurwerk (niet beperkt tot de periode van de jaarwisseling).

1.3 Ervaringen ambulancezorg

Voor de sector ambulancezorg is de jaarwisseling 2010–2011 rustig verlopen. Het was zoals gebruikelijk wel een drukke nacht, maar het aantal agressie-incidenten was zeer beperkt. Evenals de voorgaande jaarwisseling, was er bij deze incidenten vooral sprake van verbaal geweld.

1.4 Ervaringen brandweer en rampenbestrijding

Het aantal incidenten waarbij de brandweer tijdens de jaarwisseling is betrokken, is ten opzichte van vorig jaar ongeveer gelijk gebleven. Er zijn landelijk wel grote verschillen te zien. De Nederlandse Vereniging voor Brandweertzorg en Rampenbestrijding (NVBR) heeft de afgelopen periode een grote focus gelegd op een betere bescherming van brandweermensen met een publieke taak en op een betere registratie van incidenten. De incidenten tegen brandweerpersoneel lijken in ernst te zijn afgenomen. Uit een landelijke inventarisatie blijkt dat de jaarwisseling voor de brandweer in de meeste regio's in Nederland druk, maar overzichtelijk is verlopen. Dat is volgens de NVBR mede te danken aan de voorbereidingen die lokaal en regionaal zijn getroffen.

Ondanks het feit dat de Veiligheidsregio's een reeks van maatregelen hebben genomen om effectief op te kunnen treden bij incidenten en tevens de veiligheid van het eigen personeel te kunnen waarborgen, heeft zich op diverse plaatsen in Nederland een aantal incidenten voorgedaan. Zo is de brandweer in acht gevallen gehinderd in het werk waarbij de politie of ME de brandweer heeft moeten assisteren. Ook is sprake geweest van belediging van de brandweer (1 keer), bedreiging (3 keer) en openlijke geweldpleging zoals het gooien van vuurwerk naar brandweermensen en brandweerauto's (9). In één geval is sprake geweest van poging tot (zware) mishandeling.

2. Cijfermatig beeld

Net als voorgaande jaren heeft het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC) van het KLPD de landelijke informatievoorziening voor de jaarwisseling gecoördineerd. Dit heeft plaatsgevonden in samenwerking

met vertegenwoordiging van NVBR, Ambulancezorg Nederland en KLPD/NIK. Hierbij heeft KLPD/NIK door middel van een landelijke vragenlijst informatie verzameld, waardoor een goede vergelijking gemaakt kan worden met de jaarwisseling van 2009–2010 en 2008–2009. Met betrekking tot de in deze brief genoemde cijfers worden de volgende kanttekeningen geplaatst:

- Het betreft hier een overzicht van de geregistreerde incidenten.
- De cijfers zijn gebaseerd op de rapportage van de gegevens die door alle politieregio's zijn aangeleverd bij het KLPD, over de periode van 31 december vanaf 00:00 uur tot 02 januari 08:00 uur. Gebeurtenissen die vlak voor of na deze periode hebben plaatsgevonden zijn niet opgenomen in dit overzicht.
- In 2008–2009 was er sprake van een nulmeting. De cijfers van 2010–2011 kunnen worden vergeleken met de cijfers vanaf die periode.
- Uit de gegevens van het KLPD is niet af te leiden in welke mate de jaarwisseling tot meer meldingen, incidenten en aanhoudingen heeft geleid ten opzichte van een ander evenement of weekend.

2.1 Meldingen, incidenten en aanhoudingen

Tabel 1. Aantal jaarwisseling gerelateerde zaken

Oud en nieuw: OM Zaken/verdachten	2010–2011	2009–2010	2008–2009
Aantal incidenten	3 968	4 329	5 412
Meldingen	12 689	15 744	22 325
Aangiften	2 341	2 873	2 631
Aanhoudingen	1 546	1 525	1 137

Bron: Gegevens verstrekt door KLPD op basis van gegevens alle regionale politiekorpsen – peil-datum 6 januari 2011.

Het aantal gerapporteerde meldingen en aangiften is lager ten opzichte van de jaarwisselingen 2009–2010 en 2008–2009. Het aantal gerapporteerde aanhoudingen is licht toegenomen met 1,5% ten opzichte van vorige jaar. In verhoudingen tot het aantal meldingen is het aantal aanhoudingen dit jaar toegenomen.

Tabel 2. Aantal jaarwisseling gerelateerde incidenten

	2010–2011	2009–2010	2008–2009
Openlijke geweldpleging en samenscholing	314	372	264
Vernieling	2 057	2 283	2 591
Mishandeling	582	589	447
Zware mishandeling/dood door schuld	91	68	73
Brandstichting	924 ¹	1 017	2 037

¹ Van de 924 geregistreerde brandstichtingen betrof het 115 keer objecten/gebouwen die eigendom zijn van diensten met een publieke taak en 7 keer een voertuig van de hulpdienst of gemeente.

Bron: Gegevens verstrekt door KLPD op basis van gegevens alle regionale politiekorpsen - peil-datum 6 januari 2011.

Het aantal gemelde brandstichtingen en vernielingen laat een constante daling zien in de afgelopen 3 jaar. Openlijke geweldpleging liet vorig jaar nog een stijging zien, maar is dit jaar gedaald. Ook is het aantal mishandelingen na een stijging vorig jaar, dit jaar weer gedaald. Het aantal zware mishandelingen is echter flink toegenomen (ruim 30%) ten opzichte van vorig jaar.

2.2 Veilig publieke taak

Tabel 3. Veilige publieke taak

	2010–2011	2009–2010	2008–2009
Aantal incidenten	173	303	229
Aantal aanhoudingen	177	109	246

Bron: Gegevens verstrekt door KLPD op basis van gegevens alle regionale politiekorpsen - peil-datum 6 januari 2011.

Minder incidenten

In totaal zijn er 173 incidenten geregistreerd van geweld gericht tegen werknemers met een publieke taak, wat heeft geleid tot 177 aanhoudingen, waarvan 31 inverzekeringstellingen. Dit betekent dat het aantal incidenten met 130 oftewel 43% is afgenomen ten opzichte van de jaarwisseling 2009–2010. Afgezet tegen de nulmeting uit 2008–2009 is het aantal incidenten met ca. 24% afgenomen.

Hoge pakkans, meer lik-op-stuk

Het aantal gerapporteerde aanhoudingen en inverzekeringstellingen is (resp. 177 en 31) toegenomen ten opzichte van vorig jaar (109 en 22). Als resultaat van een gerichte aanpak ligt het aantal aanhoudingen hoger dan het aantal incidenten, omdat een enkel incident in meerdere aanhoudingen kan resulteren. Dit laat onverlet dat op basis van deze cijfers kan worden geconcludeerd dat de pakkans deze jaarwisseling hoog was. Van de aangehouden verdachten zijn er 31 in verzekering gesteld, 9 meer dan vorig jaar. Van de inverzekeringgestelden zijn er 17 voor de supersnel-rechter gebracht.

Minder ernstige incidenten,

Naast de aanzienlijke daling in incidenten, valt het op dat ook de ernst van de incidenten is afgenomen. Het aantal (34) gevallen van mishandeling en (poging) zware mishandeling betrof dit jaar 20% van het totaal aantal incidenten. Tijdens de jaarwisseling 2009/2010 lag dit percentage nog op 31%.

Zero-tolerance

Er is niet alleen een afname van zowel het aantal als de ernst van de incidenten. Het aantal bij het OM aangebrachte zaken is verdubbeld. «Zero-tolerance en direct optreden» werkt. Geweld tegen werknemers met een publieke taak rond de jaarwisseling is sterk afgenomen en dat is een positieve ontwikkeling. De handhaving – en daarmee de pakkans – rond dit thema is sterk toegenomen. Ook de communicatie is sterk verbeterd en heeft haar vruchten afgeworpen.

De aanpak vanuit het Programma Veilige Publieke Taak is effectief gebleken: een dadergerichte aanpak, het stellen van grenzen, het vergroten van de pakkans en het geven van een verzekerde (lik-op-stuk) reactie door werknemers, werkgevers, politie en het openbaar ministerie. Versterkt met de aangekondigde verhoging van de strafeisen bij dit soort geweld, heeft deze aanpak bij de jaarwisseling geleid tot een positieve kentering ten aanzien van het geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Het is belangrijk dat wij deze lijn naar de toekomst toe vasthouden. Niettemin is alles bij elkaar nog altijd sprake van onacceptabel veel geweld tijdens de jaarwisseling. Pas als alle agenten, brandweerpersoneel, ambulancemedewerkers en ander medewerkers met een publieke taak hun werk onbelemmerd kunnen doen is er reden tot «echte» tevredenheid.

3. Strafrechtelijke afdoening

Om daders van overlast en geweld tijdens de jaarwisseling snel voor de rechter te kunnen brengen zijn ook dit jaar supersnelrecht- en snelrechtzittingen georganiseerd. De supersnelrechtzittingen op 3 en 4 januari jl. vonden plaats in de vier grote steden, Arnhem en Zutphen. In alle arrondissementen is voorts «gewoon» snelrecht toegepast. Daarnaast heeft het OM hogere straffen geëist in geval van geweld tegen werknemers met een publieke taak. Per 31 december 2010 geldt op grond van de strafvorderingsrichtlijn kwalificerende slachtoffers voor deze gevallen een verhoogde strafeis van +200% (drie keer zo zware strafeis).

3.1 Aantal aangebrachte zaken OM

Het totaal van bij het OM aangebrachte zaken (732) ligt iets lager dan een jaar geleden, maar hoger dan twee jaar geleden. Het aantal zaken van geweld tegen personen met een publieke taak is daarentegen behoorlijk toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit lijkt een direct gevolg van de zero-tolerance-aanpak voor deze categorie. Het aantal «overige zaken», zoals belediging en vuurwerk- of overlastgerelateerde feiten, is afgenomen.

Tabel 4. Aantal bij het OM aangebrachte zaken

Oud en nieuw: OM Zaken/verdachten	2010–2011 (per 18-1-11)	2009–2010 (per 21-1-10)
Geweld tegen personen	208	187
Geweld tegen goederen	202	178
Geweld tegen personen met een publieke taak	130	77
Overig	192	353
Totaal	732	795

Bron: Gegevens verstrekt door het Parket-Generaal op basis van gegevens van alle arrondissementsparketten – peildatum 18 januari 2011.

3.2 Toepassing (super)snelrecht

Op 3 en 4 januari jl. zijn volgens de informatie van de parketten 27 zaken op een supersnelrechtzitting aangebracht. Dat is vergelijkbaar met de voorgaande jaren (27 resp. 33 zaken). Naderhand zijn nog eens twee zaken door de supersnelrechter afgedaan (op 7 en 19 januari jl.), waarmee het totaal aantal supersnelrechtzittingen naar aanleiding van de jaarwisseling op 29 komt. Het betreft twee personen die op basis van een aangifte op een latere datum zijn aangehouden en vervolgens binnen drie dagen op zitting zijn gebracht.

In totaal zijn 49 zaken op een «gewone» snelrechtzitting afgedaan en 96 zaken komen de komende tijd op een zgn. themazitting aan bod. Voor lichtere vergrijpen zijn transacties (71) en taakstraffen aangeboden (25) en is een aantal verdachten met een dagvaarding heengezonden (64).

3.3 Opgelegde straffen supersnelrecht

In 23 van de 29 zaken volgde een veroordeling tot onvoorwaardelijke gevangenisstraf, voorwaardelijke gevangenisstraf met voorwaarden en taakstraffen of een combinatie hiervan. In twee zaken werden verdachten vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs, vier zaken werden door de rechter aangehouden. De rechter legde zes maal huisarrest tijdens de komende jaarwisseling en elf maal huisarrest tijdens de komende twee jaarwisselingen op. Alle verzoeken tot schadevergoeding zijn door de rechter gehonoreerd.

Geweld tegen personen met een publieke taak

Van de 29 zaken betrof het in 17 gevallen geweld tegen een persoon met een publieke taak. In 12 van deze zaken ging het ook daadwerkelijk om (poging tot) (fysiek) geweld (dus niet alleen bedreigen). In één van deze zaken heeft de rechter de verdachte vrijgesproken, twee zaken zijn aangehouden. In de andere gevallen heeft de rechter een onvoorwaardelijke gevangenisstraf, voorwaardelijke gevangenisstraf met voorwaarden en taakstraffen of een combinatie hiervan opgelegd.

Het aantal zaken van de afgelopen jaarwisseling dat is afgehandeld via supersnelrecht is te beperkt en het beeld te divers om op basis daarvan algemene conclusies te trekken over de vraag of rechters bereid zijn de per 31 december 2010 verhoogde strafeisen te volgen.

4. Toepassing van de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast

Op 1 september 2010 is de Wet Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (wet Mbveo) in werking getreden. Deze wet biedt burgemeesters en officieren van justitie aanvullende bevoegdheden om notoire overlastgevers aan te pakken. De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid monitort de toepassing van de wet in de praktijk en zal hierover in de zomer van 2011 rapporteren. In het kader van de monitor heeft de Inspectie OOV gekeken of én hoe gemeenten en Openbaar Ministeries de wet rondom de jaarwisseling hebben ingezet.

4.1 Inzet maatregelen

Om overlast rondom de jaarwisseling tegen te gaan, hebben onder meer de gemeenten Den Haag en Zoetermeer, en de Openbaar Ministeries (OM) van Den Haag en Den Bosch de wet toegepast. Het ging om gebiedsverboden die specifiek voor de dagen rondom de jaarwisseling van kracht waren. Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam in oktober 2010 aan drie personen een gebiedsverbod voor de duur van drie maanden – en daarmee dus ook voor de jaarwisseling – opgelegd.

In totaal hebben in deze gemeenten zeventien personen een gebiedsverbod op basis van de wet Mbveo opgelegd gekregen. Er is tijdens de jaarwisseling geen meldplicht opgelegd. In geen van de gevallen is bezwaar gemaakt of beroep aangetekend tegen de maatregel. De politie heeft in de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling actief gehandhaafd. Eén persoon heeft het gebiedsverbod overtreden en is aangehouden.

4.2 Eerste ervaringen

Gemeenten nemen diverse maatregelen om overlast tijdens de jaarwisseling tegen te gaan. Voorbeelden hiervan zijn het versturen van waarschuwingsbrieven aan notoire overlastgevers, gebiedsontzeggingen op basis van de APV, noodverordening in veiligheidsrisicogebieden, cameratoezicht, burgerparticipatie en voorlichtingscampagnes. In het totaalpakket aan maatregelen ervaren betrokkenen de instrumenten uit de wet Mbveo als een goede aanvulling.

5. Vuurwerk

5.1 Handhaving kwaliteit consumentenvuurwerk

Gedurende het jaar 2010 heeft de VROM Inspectie in totaal 158 partijen consumentenvuurwerk gecontroleerd. Daarvan werd 16% afgekeurd. Dat is een verbetering ten opzichte van vorig jaar, toen nog 26% werd afgekeurd.

Dit jaar zijn nieuwe vuurwerkproducten voor het eerst verplicht voorzien van de Europese CE-markering. Bestaande vuurwerkartikelen mogen tijdens een overgangperiode nog zonder dat keurmerk worden geïmporteerd.

De resultaten van het onderzoek in meer detail:

- vuurwerk met CE-markering: van 55 partijen zijn er 11 afgekeurd (= 20%).
- vuurwerk zonder CE-markering: van 103 partijen zijn er 14 afgekeurd (= 14%).

Over de hele linie is sprake van een verbetering. De verbetering is het meest zichtbaar in de bestaande artikelen, maar ook de artikelen met CE-markering lijken van een redelijke kwaliteit te zijn. De controle van de handhavers betreft de seriematig geproduceerde artikelen, terwijl de controle voor de CE-markering zich primair richt op de artikelen voorafgaand aan de seriematige productie. Scherpere tests in de producerende landen (m.n. China) moeten de komende jaren voor verdere verbetering van de productiekwaliteit zorgen. Deze tests worden door onafhankelijke instituten (Notified Bodies) op kosten van de importeur uitgevoerd.

5.2 Opsporing illegaal vuurwerk

Door de verschillende opsporingsdiensten is in totaal ruim 90 000 kg vuurwerk in beslag genomen en voor vernietiging afgevoerd. Dit is fors minder dan het jaar ervoor, toen ruim 240 000 kg in beslag is genomen. Een belangrijke verklaring voor deze afname is de zeer succesvolle opsporing en vervolging van illegale handelaren gedurende het hele jaar en de nauwe samenwerking met China om producten van de (Europese) markt te weren. De strategie en inzet tegen illegaal vuurwerk heeft gewerkt.

5.3 Vuurwerkcampagne

Ook in december 2010 is door de Stichting Consument en Veiligheid een voorlichtingscampagne gevoerd, gericht op de bewustwording van de gevaren van (illegaal) vuurwerk. In de campagne was een hoofdrol weggelegd voor de Benidorm Bastards. Zij confronteerden jongeren met hun eigen, vaak domme gedrag met vuurwerk. De films zijn vertoond in de bioscoop, op Facebook en Youtube, en in totaal 507 507 keer bekeken. Op Marktplaats, Youtube en Funnygames.nl vloog een vuurpijl over het scherm en werden bezoekers opgeroepen om hun ogen te beschermen bij vuurwerk. Dit is 552 640 keer bekeken. In totaal is dus de boodschap meer dan één miljoen keer bekeken, waarvan het merendeel door jongeren tussen de 15 en 19 jaar.

Tevens zijn voorafgaand aan deze jaarwisseling vanuit het VNG-actieprogramma Gemeente Schoon gemeenten ondersteund met een lokale campagne gericht op het opruimen van vuurwerkafval. De campagne was getiteld: «Geen Excuus, Afval in de bak». De deelname van gemeenten aan deze actie, die voor het vierde jaar op rij werd uitgevoerd, nam dit jaar toe tot 130 gemeenten. Daarnaast hadden ook veel gemeenten een eigen actie. De campagne stimuleerde lokale opruimacties door campagnemid-

delen (o.a. posters) beschikbaar te stellen aan gemeenten. In samenwerking met de Stichting Consument en Veiligheid en de vuurwerkimporteurs werd de uitwerking van deze campagne getiteld «Ben jij een vuurwerkprof» ook via de vuurwerkverkooppunten verspreid onder de burgers.

De betrokken organisaties, Agentschap NL, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, en de vuurwerkbranche, zijn positief over het resultaat.

5.4 Letselcijfers

De stichting Consument en Veiligheid rapporteert ieder jaar over het aantal letselgevallen dat rond de jaarwisseling als gevolg van vuurwerk in ziekenhuizen moet worden behandeld. Dit jaar kon deze stichting opnieuw een daling van het aantal letselgevallen bekend maken. Rond de jaarwisseling, in de periode 24 december tot en met 3 januari, zijn 710 vuurwerk-slachtoffers behandeld op een Spoedeisende Hulpafdeling van een ziekenhuis. Dat is 9% minder dan bij de vorige jaarwisseling. De opvallendste daling is te zien geweest in de leeftijdsgroep 15 tot en met 19 jaar. Het percentage ziekenhuisopnamen was deze jaarwisseling met 17% echter het hoogste van de afgelopen 10 jaar. 38% van de slachtoffers heeft brandwonden. Drie op de tien slachtoffers liep oogletsel op. Oogartsen, aangesloten bij het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap registreerden 117 ogen met blijvend letsel en 16 blinde ogen, waarvan er 7 verwijderd moesten worden.

Helaas waren dit jaar twee doden als gevolg van vuurwerk te betreuren. Eén jongen overleed door een zelfgemaakte vuurwerkbom, één jongen doordat in zijn nabijheid een mortierbom verkeerd werd afgeschoten. Daarnaast heeft het carbidschieten – dat geen vuurwerk is – tot één dodelijk ongeval geleid.

5.5 Luchtverontreiniging

De luchtverontreiniging door vuurwerk is op 1 januari 2011 beperkt gebleven. Alleen in de eerste uren na de jaarwisseling zijn hoge concentraties fijn stof (PM¹⁰) gemeten. De concentraties lagen wel hoger dan vorig jaar. De hoogste uurgemiddelde concentratie van 2097 g/m³ (microgram per kubieke meter) is in het eerste uur na middernacht gemeten in Utrecht. Op veel stedelijke stations en een aantal regionale stations lag het daggemiddelde fijn stof boven de 50 g/m³ (= het daggemiddelde concentratie die maximaal 35 maal per jaar overschreden mag worden). Boven 50 g/m³ wordt er in Nederland gesproken van matige smog. De grens voor ernstige smog (200 g/m³) is niet overschreden.

De luchtvervuiling door vuurwerk is van tijdelijke aard; over het hele jaar genomen veroorzaakt vuurwerk 0,4% procent van de totale uitstoot aan fijn stof.

5.6 Vuurwerkverbod

Ook begin 2011 is een verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk aan de orde geweest. De burgemeester van Schiedam heeft aangegeven hierover in het Nederlands Genootschap van Burgemeesters te willen discussiëren.

Het kabinet is nog steeds van mening dat het afsteken van consumentenvuurwerk niet verboden moet worden. Vuurwerk hoort bij oud en nieuw en zolang het verantwoord wordt gebruikt, beleven veel mensen er plezier aan. Bovendien blijkt uit gesprekken met het OM en politieagenten dat een vuurwerkverbod zal stuiten op problemen met de handhaving daarvan.

Diverse malen is de suggestie gedaan om door de gemeente een vuurwerkshow te laten organiseren. Het organiseren van een dergelijk evenement kan zeker behulpzaam zijn bij het beperken van de overlast tijdens de jaarwisseling.

6. Vervolg

Het algemeen sfeerbeeld met betrekking tot de jaarwisseling van 2010–2011 ten opzichte van de jaarwisseling 2009–2010 is dat het rustiger is verlopen, maar er moet nog wel hard worden gewerkt om van de jaarwisseling een feest voor iedereen te maken.

De gemeenten, politiekorpsen, brandweerkorpsen en andere relevante organisaties zullen (wederom) vroegtijdig moeten starten met de voorbereiding. De lijn voor de komende jaarwisseling is dat de multidisciplinaire aanpak gevolgd blijft worden. Hiervoor zal, net als vorig jaar door middel van een brief aan de betrokken partijen, aandacht worden gevraagd.

De overheid heeft een grote en primaire verantwoordelijkheid voor de veiligheid, maar de overheid – en in het bijzonder de politie- kan het niet alleen. Burgers zijn zelf ook verantwoordelijk en het past bij goed burgerschap dat de overheid mensen en (maatschappelijke) organisaties op deze eigen verantwoordelijkheid aanspreekt. De mogelijkheden op het gebied van de inzet Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstig overlast en het surveilleren door politie en inwoners, zullen ook weer onder de aandacht worden gebracht.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten